

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 801-01/15-9/ EPA 784-VII
Ljubljana, 11. 11. 2015

Državni svet Republike Slovenije je na 34. seji 11. 11. 2015, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o dopolnitvi Zakona o varstvu okolja (ZVO-1H) – nujni postopek

Državni svet **ne podpira** Predloga zakona o dopolnitvi Zakona o varstvu okolja, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

S predlogom zakona se iz Zakona o varstvu okolja izvemajo koncesije za rabo vode, ki so urejene v Zakonu o vodah in v skladu s katerim so plačila za rabo vode prihodek državnega proračuna oziroma Sklada za vode. Na podlagi te dopolnitve bodo torej vsi prihodki iz koncesnin za rabo vode prihodki Sklada za vode, ki ima od letos naprej spremenjene naloge, za katere je treba zagotoviti vire financiranja. Za drugo leto so ocenjeni večji prihodki Sklada za vode v višini okoli 6 mio evrov, za isti znesek pa se ocenjuje znižanje priliva v proračune občin z območja podeljenih koncesij. Namen predloga zakona je tudi zagotovitev sredstev za izplačevanje plačila razlike plačil na podlagi novel Zakona o vodah iz leta 2012 in 2013. Del koncesnin so v tem obdobju prejemale občine, vračila razlike plačil pa je treba zagotoviti iz Sklada za vode. Prav tako je namen zakona zagotovitev namensnosti porabe sredstev in s tem tudi uskladitev z 9. členom Direktive o vodah, saj zdaj namensnosti porabe teh sredstev ni bilo mogoče spremljati zaradi integralnosti proračuna.

Državni svet ugotavlja, da Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije ter občini Ormož in Brežice nasprotujejo predlogu zakona, s katerim se občinam, na katerih območjih se izvajajo koncesije za rabo vode, odvzema njihov delež koncesije za rabo vode. Vlada je predlog zakona predložila prav v času, ko se pogaja z občinami o povprečnini za leti 2016 in 2017 in jo ponovno niža ter obenem občinam obljublja prihranke zaradi zakonodajnih sprememb. Združenja občin se tudi ne strinjajo z obrazložitvijo predlagatelja zakona, da je nalog iz Zakona o vodah, ki so v pristojnosti lokalnih skupnosti, izredno malo. Opozarjajo, da občine sredstva iz naslova koncesnine za rabo vode namenjajo za najnujnejše urejanje vodotokov, kar je sicer dolžnost države, ki pa svojih nalog ne izvaja v potrebnem obsegu. Občine zagotavljajo na ogroženih območjih načrtovanje, gradnjo in upravljanje vodne infrastrukture, zlasti visokovodnih nasipov, zadrževalnikov, prodnih pregrad, objektov za stabilizacijo dna in brežin, črpališč in odvajanje zalednih voda. Občine namenjajo veliko sredstev za sanacijo škode na gospodarski javni infrastrukturi, ki je posledica nevezdrževanih vodotokov, ter odpravi posledic visokih voda. To pomeni, da občine sredstva iz naslova koncesnine za rabo vode porabljajo v skladu z namenom porabe. Z odvzemom koncesnine se občinam odvzemajo sredstva za vlaganje v varstvo okolja oziroma vodne vire, ki bi jih morali ščititi na viru. Poleg tega združenja občin opozarjajo, da Vlada ni spoštovala 94. člena Zakona o lokalni samoupravi in pred sprejetjem oziroma predložitvijo predloga zakona v Državni zbor ni zagotovila sodelovanja združenj občin, čeprav ima predlog zakona finančne posledice za nekatere občine.

Državni svet se pridružuje stališču vseh treh združenj občin in nasprotuje predlogu Vlade, da se zagotovi dodaten priliv cca. 6 mio evrov v državni proračun oziroma Sklad za vode na račun približno tretjine občin, ki gravitirajo na reke Sočo, Dravo in Savo in so v skladu z veljavno ureditvijo upravičene do prihodkov iz naslova koncesij za rabo vode. Gre za nesprejemljiv predlog, ki velikemu številu občin odvzema velik del proračunskih sredstev (npr. Občini Markovci kar 22 % občinskega proračuna). Občine so v veliki meri prisiljene namenjati lastna sredstva tudi za financiranje obveznih zakonskih nalog, z dodatnim izgubljanjem finančnih virov pa se slabi finančna avtonomija lokalne samouprave.

Ko so se v preteklosti gradili različni infrastrukturni projekti (npr. hidroelektrarne, odtočni kanali), ki so povzročili degradacijo okolja in s tem onemogočili kakršenkoli razvoj, so občine začele zaračunavati nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, kar pa je Ustavno sodišče razveljavilo. Temu je sledila zakonska rešitev, na podlagi katere so prizadete občine postale upravičene do dela plačila koncesije za rabo vode, ki ta sredstva namenjajo za obnovo poškodovane infrastrukture in vzdrževanje vodotokov. Država bi morala sredstva iz naslova pobranih koncesij za rabo vode, ki ji pripadajo (40 %), vlagati v vodne ureditve, vendar jih ne. Danes je veliko poškodovanih vodnih teles, ki že ogrožajo naselja. Če se bodo občinam odvzela sredstva iz naslova koncesnine za rabo vode, bo varnost občanov in občanov ob vodotokih še bolj ogrožena, saj občine ne bodo več finančno sposobne zagotavljati vzdrževanja vodotokov in odpravljanja posledic visokih voda. V zvezi z zagotavljanjem namenskosti porabe sredstev iz naslova obremenjevanja voda Državni svet opozarja, da bi lahko država, ki pozna podatke o obsegu koncesij za rabo vode, ki pripadajo občinam, od njih zahtevala poročila o namenskosti njihove porabe.

Državni svetniki tudi opozarjajo, da se Vlada v okviru postopka sprejemanja Zakona za izvrševanje proračunov Republike Slovenije za leti 2016 in 2017 pogaja z združenji občin o višini povprečnine in nižanju stroškov občin, obenem pa je istočasno v Državni zbor predložila predlog zakona, s katerim jemlje okoli tretjini občinam finančna sredstva in o tem sploh ni obvestila združenj občin. Tak način dela Vlade je nesprejemljiv in ne vodi k sprejemanju usklajenih rešitev.

Državni svetniki pričakujejo tudi pisni odgovor na vprašanja, koliko je podeljenih koncesij za rabo vode (fizične in pravne osebe), kakšna je njihova vrednost, koliko je dejansko pobranih plačil za rabo vode ter koliko je še nepodeljenih vodnih pravic in posledično nepobranih plačil za rabo vode.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Jernej Verbič.

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik